

Departament de Ciència Política i Dret Públic
Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia
Universitat Autònoma de Barcelona

Tesi Doctoral

**Estratègies i resultats
en el desenvolupament territorial
de **B**arcelona 1990-2010**

Un estudi de les polítiques
de màrqueting territorial,
i dels seus costos i beneficis,
per als grups socials
i districtes.

Josep Xurigué i Camprubí

Direcció:

Dr. Joaquim Brugué Torruella.

Tutoria:

Dr. Ismael Blanco Fillola.

Abril de 2015

BIBLIOGRAFIA

Ahrend, R. i Schumann A. (2014), "Does Regional Economic Growth Depend on Proximity to Urban Centres?" OECD Regional Development Working Papers, 2014/07, OECD Publishing.

http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/urban-rural-and-regional-development/does-regional-economic-growth-depend-on-proximity-to-urban-centres_5jz0t7fxh7wc-en#page1

Ajuntament de Barcelona (1999). Gobierno y gestión de la ciudad. Una experiencia de modernización municipal. Madrid: Díaz de Santos.

Ajuntament de Barcelona. (2003). 70x100. Imatges x Barcelona. Barcelona: Departament d'Imatge i Producció Editorial Municipal.

Ajuntament de Barcelona (2009). Pobreza i exclusió social a la ciutat de Barcelona. Pobreza econòmica, vulnerabilitat laboral, educativa, residencial i relacional. Barcelona: Observatori Social de Barcelona. Octubre.

Ajuntament de Barcelona (2011). B comunica. Set anys de comunicació amb els ciutadans (2004-2011). Barcelona: Direcció d'Imatge i de Serveis Editorials.

Allen, J., Massey, A. i Cochrane, A. (1998). Rethinking the Region. Londres: Routledge.

Areso, I. (2011). "Bilbao ante el cambio de siglo. La metamorfosis de la metrópolis industrial" a Montaner J. M., Álvarez, F., Muixí, Z. (2011). Archivo crítico modelo Barcelona. 1973-2004. Barcelona: Ajuntament de Barcelona i Universitat Politècnica de Catalunya.

Ascher, F. (1995). *Métapolis ou l'avenir des villes*. Paris: Editions Odile Jacob.

Ashworth, G. J. (2009). *The instruments of place branding: How is it done?*. European Spatial and Research Policy. Volume 16. Number 1. Invited article. Pp. 1-14.

Bagnasco, A. i Le Galès, P.(eds.) (2000). *Cities in Contemporary Europe*. Cambridge: Cambridge University Press.

Bahamón, A. i Losantos À. (2007). *Barcelona. Atlas histórico de arquitectura*. Barcelona: Parramón Arquitectura y Diseño.

Barceló, M i Oliva, A. (2002). *La ciudad digital. Pacto Industrial de la Región Metropolitana de Barcelona*. Barcelona: ed. Beta.

Barreiro, F. (2008). "Los territorios no son lo que parecen. Creación y circulación de la riqueza y del empleo en las regiones europeas" (notes provisionals). Barcelona.

Bauman, Z. (2000) *Liquid Modernity*. Cambridge: Polity.

Beccattini G. (1987) *Mercato e forze locali, : il distretto industriale*, Bologna: Il Mulino.

Beccattini, G (1989), "Sectors and/or districts: some remarks on the conceptual foundations of industrial economics", a Goodman, E, Bamford, J, Saynor, P (Eds), *Small Firms and Industrial Districts in Italy*, London: Routledge.

Benach, N. (1997). *Ciutat i producció d'imatge: Barcelona 1979-1992*. Barcelona. Departament de Geografia. Universitat de Barcelona. Tesi doctoral. Director: Carles Carreras i Verdaguer.

Blakely, E. (1994). *Planning Local Economic Development*. Second Edition. Thousand Oaks, California: SAGE publications.

Bohigas, O. (1985), *Reconstrucció de Barcelona*. Barcelona: Ed. 62, 146.

Borja, J. (1984-85). Descentralització: una qüestió de mètode. *Autonomies*, núm. 2-3. pp. 21-44.

Borja, J. i Muixí, Z. (2000). *El espacio público, ciudad y ciudadanía*. Barcelona.

<http://es.scribd.com/doc/50359358/48/Dialectica-entre-espacio-urbano-y-espacio-politico>

Borja, J. (2011). "Barcelona y su relación con otras ciudades: Bilbao, Monterrey, Río de Janeiro y Buenos Aires" a Montaner J. M., Álvarez, F., Muixí, Z. (2011). *Archivo crítico modelo Barcelona. 1973-2004*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona y Universitat Politècnica de Catalunya.

Borja, J. (2012). *Revolución urbana y derechos ciudadanos: claves para interpretar las contradicciones de la ciudad actual*. Tesis doctoral. Director: Horacio Capel. Tutor: Carles Carreras. Departamento de Geografía Urbana. Programa: Sociedad, Cultura y Territorio. Facultad de Geografía e Historia de la Universitat de Barcelona.

http://diposit.ub.edu/dspace/bitstream/2445/42013/7/01.JBS_1de2.pdf

Botella, J., (1993), "Els Jocs Polítics. Actors i estratègies entorn dels Jocs Olímpics de Barcelona 1992", WP no 42, Barcelona: Centre d'Estudis Olímpics i de l'Esport, (UAB).

Botella, J. (1995), "The Political Games: Agents and Strategies in the 1992 Barcelona Olympic Games" a Moragas de M. i Botella Miquel (ed), (1995), *The Keys to Success*. Barcelona: Centre d'Estudis Olímpics i de l'Esport.

Botella, M. (1995), "Les claus de l'èxit dels Jocs" a a Moragas de M. i Botella Miquel (ed), (1995), *The Keys to Success*. Barcelona: Centre d'Estudis Olímpics i de l'Esport.

Botella, M. (2002), "El Fòrum Universal de les Cultures, la darrera herència dels Jocs", pp.165-181, a de Moragas, M, i Botella, M, (eds) (2002), *Barcelona: l'herència dels Jocs (1992-2002)*. Barcelona: Centre d'Estudis Olímpics (UAB), Ajuntament de Barcelona i Editorial Planeta.

Bourdieu, P. (1993) *The Field of Cultural Production*. Cambridge: Polity Press.

Brenner, N. (2004). *New State Spaces: Urban Governance and the Rescaling of Statehood: Urban Governance and the Rescaling of Statehood*. Oxford: OUP.

Brugué, Q. i Gomà R.(coords) (1998). *Gobiernos locales y políticas públicas*. Barcelona: Ariel.

Brugué, Q. i Vallès, J.M., (2002). "Nuevos Ayuntamientos, Concejales Diferentes. Del Gobierno de las Instituciones al Gobierno de las Redes", *Revista Española de Ciencia Política*, nº 7, pp. 9-38.

- Brugué, Q. i Jarque, M. (2002a) "Planes Estratégicos Locales y Redes Participativas: Entre el Discurso y la Práctica" en Blanco, I. i Gomà, R. (eds) *Gobiernos Locales y Redes Participativas*. Barcelona: Ariel.
- Brugué, Q. (2002b). *L'Europa dels territoris*. Document sense publicar. Capítol 6. Europa CON territorios I. Competencia y Soberanía.
- Brugué, Q., Goma, R., Subirats, J. (2002c), "Conclusiones. La gobernabilidad de las ciudades y los territorios en la sociedad de las redes" a Subirats, J.-coordinador-Redes, territorios y gobierno. Barcelona: Diputació de Barcelona i UIMP.
- Brugué, Q. (2008), "¿La Europa de los territorios o los territorios de Europa?", Seminário Internacional "Gestaó publica e relações internacionais das cidades" Sao Paulo, Painel 3. Paradiplomacia e soberania: Relação subnacional, nacional e as redes de cidades. 15-17 setembre.
- Brunet, F. (2005). *The economic impact of the Barcelona Olympic Games, 1986-2004. Barcelona: the legacy of the Games 1992-2002*. Faculty of Economics and Business Science, Universitat Autònoma de Barcelona i Centres d'Estudis Olímpics. WP084.
- Brunet, F. (2011), "Anàlisi de l'impacte econòmic dels Jocs Olímpics", p. 215 a Fernández Peña, E. et alt (eds). *Mosaic Olímpic. Recerca multidisciplinària i difusió dels estudis olímpics*. CEO-UAB. 20 anys. Centre d'Estudis Olímpics (CEO)-UAB i Ajuntament de Barcelona.
- Busquets, J. (1992), *Barcelona*. Madrid: Mapfre.
- Calvino, I. (2012). *Les ciutats invisibles*. Barcelona: Ed. Empúries, Grup 62. La Butxaca.
- Camagni, R. (2011). "Opción de política en el cas de l'Arc Llatí" a *Escenaris territorials per a les regions europees: el cas de Barcelona, Regió Metropolitana de Barcelona*, Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona (IERM). Papers núm. 54.
- Capmany, M. A. i Maragall, P. (1984); *Caminant junts per la ciutat*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona. (Conversa transcrita per Xavier Febrés).
- Campbell et al. (1991). *Governance of the American Economy*. Nova York: Cambridge University Press.
- Casellas, A. i Pallarès Barberà, M. (2009), "Public-sector intervention in embodying the new economy in inner urban areas: the Barcelona experience", *Urban Studies*, vol 46. (5&6), pp. 1137-1155.
- Castellón, A. (2013). *Catalonia, Next brand in Europe. Una estratègia de màrqueting per a un nou país*. Barcelona: Ara Llibres.
- Castells, M. (1972). *La question urbaine*. Paris: Maspéro.
- Castells, M. (1989). *The Informational City*. Oxford: Blackwell.
- Castells, M. (1999). *La Era de la Información*. Vol. I, II y III. Barcelona: Alianza Editorial.

Castells, M. (2001). *La Era de la Información. Economía, Sociedad y Cultura. Vol. 2. El poder de la identidad*. Barcelona: Alianza Editorial.

Cirici Pellicer, A. i González Virós I. (2012). *Barcelona, Pam a pam*. Barcelona: Comanegra.

Clapés, A. (2002). *Voluntaris'92. Deu anys després*. A Miquel de Moragas, Miquel Botella (eds) (2002). *Barcelona: l'herència dels Jocs (1992-2002)*. Barcelona: Centre d'Estudis Olímpics (UAB), Ajuntament de Barcelona i Editorial Planeta.

Claret, A. (1999), "La desembocadura del riu Besòs i el Fòrum 2004", a *Barcelona 1979/2004 del desenvolupament a la ciutat qualitat*, comissari Josep Ma Montaner, Barcelona, Col·legi Arquitectes Tècnics i Aparelladors de Catalunya, COAC Demarcació de Barcelona, Col·legi d'Enginyers Industrials de Catalunya COOB'92, (1992), *Els Jocs de Barcelona*. Barcelona: COOB'92.

Clark, D. (2003). *Urban World/ Global City*. New York: Routledge.

Colau, A (2011). *Les dades sobre desnonaments a Catalunya i Barcelona*. Barcelona: Observatori DESC. Febrer.

http://observatoridesc.org/sites/default/files/article_desnonaments_catalunya_i_bcn.pdf

Cole, M (2002). "The role(s) of county councillors: an evaluation", *Local Government Studies*, Volum 28, núm. 4., estiu, pp 22-46 (25).

Costas, A. (2012). "Propostes per sortir de la crisi des d'un altre enfocament". Ponència a seminari de l'Observatori del Mercat del Treball del Barcelonès Nord, "Conèixer les causes de la crisi i les mesures més adients per a sortir-ne". Badalona: Consell Comarcal Barcelonès.

Dahl, R. A. (1961). *Who governs? Democracy and power in an American city*. New Haven: Yale University Press.

Delgado, M. (2005), *Elogi del vianant. Del "model Barcelona" a la Barcelona Real*. Barcelona: Edicions de 1984.

Delgado, M. (2007). *La ciudad mentirosa. Fraude y miseria del "modelo Barcelona"*. Madrid: Los libros de la Catarata, pàg. 242.

Doyle, P. (1996). "Mayors or Nightmares?". *Public Policy and Administration*, Vol. 11, Núm.3, pp. 47-50.

Elizagárate de, V. (2008). *Marketing de ciudades*. Madrid: Pirámide.

Evans, G. L. (2006a) *Strategies for creative spaces: case study London*. London Development Agency.

Evans, G. L. (2006b) *Strategies for creative spaces: case study Barcelona*. London Development Agency.

Evans G. (2009). "Creative Cities, Creative Spaces and Urban Policy" *Urban Studies*; 46; 1003.

Florida, R. (2002a). *The Rise of the Creative Class: And How Its Transforming Work, Leisure, Community and Everyday Life*. New York: Basic Books.

Florida, R i Tinagli, I (2004). *Europe in the Creative Age*. Carnegie Mellon Software Industry Centre, funding provided by Alfred P. Sloan Foundation, co-published in Europe by Demos.

<http://www.demos.co.uk/files/EuropeintheCreativeAge2004.pdf>

Florida, R. (2009). *Les ciutats creatives*. Barcelona: Pòrtic, visions.

Florida, R. (2010). *La clase creativa. La transformación de la cultura del trabajo y el ocio en el siglo XXI*. Barcelona: Paidós Ibérica.

Font, J. (coord.) (2001). *Ciudadanos y decisiones públicas*. Barcelona: Ariel Ciencia Política.

Friedman, J. "The World city hypothesis", pp. 317-332. Appendix. In Knox, P. i Taylor P. J. (1995). *World Cities in a World System*. Cambridge: Cambridge University Press.

Gaubert, G. (1999), Villa Olímpica. Les illusions perdues de l'ambitieuse reconquête du front de mer de Barcelone. Grenoble: Université Pierre Méndez France, Institut d'Étude Politique de Grenoble.

GLA Economics (2009). Local Area Tourism Impact Model. London Development Agency, July.

González Virós, I. (2012). *Per no perdre peu*. Barcelona: Comanegra.

Gordon, I. (1999). "Internationalisation and Urban Competition". *Urban Studies*.1999; 36: pp. 1001-1016.

Goss, S. (2001). *Making local governance work: networks, relationships and the management of change*. Houndmills, Basingstoke, Hampshire; New York: Palgrave.

Griffiths R. (1998). "Making sameness: Place marketing and the new urban entrepreneurialism", Chapter 3 en Oatley N. (Ed.). *Cities, economic competition and urban policy*. London: Paul Chapman Publishing, pp. 41-57.

Hacker, J. i Pierson P. (2010). [Winner-Take-All Politics: How Washington Made the Rich Richer-and Turned Its Back on the Middle Class](#). [Simon & Schuster](#).

Hall, P. (1996) *Cities of Tomorrow*. Oxford: Blackwell.

Hansen, K. (2001). "Local councillors: between local government and local governance". *Public administration*, Vol. 79, núm. 1, primavera, pp. 105-123 (19).

Harris, S. A. (1992), Olympic Games as Showcase, Working Paper n. 13. Barcelona: Centre d'Estudis Olímpics i de l'Esport (UAB).

Hirshman, A. (1958). *The Strategy of Economic Development*. New Haven, Conn.: Yale University Press.

Hood, C. (1990) "A Public Management for All Season", *Public Administration*, núm. 63, pp.3-19.

Huertas, J. M. i Fabre, J. (2000). *La Barcelona del segle XX. Burgesa i revolucionària*. Barcelona: Ed. Flor del Vent.

Independent Commission on Disarmament and Security Issues (ICDSI), (1982). *Common Security: A programme for disarmament*. Report of the ICDSI under the Chairmanship of Olof Palme. London and Sidney: Pan Books.

Jacobs, J. (1961). *The Death and Life of Great American Cities*. New York: Random House.

John, P. i Cole, A. (1999), "Political Leadership in the New Urban Governance: Britain and France compared", *Local Government Studies*, 25 (4). pp. 98-115.

Keating, M. i Loughlin, J. editors (1996). *The Political Economy of Regionalism*. London: Frank Cass.

Keating, M. (1998). *The New Regionalism in Western Europe. Territorial Restructuring and Political Change*. Cheltenham: Edward Elgar.

King D. A. Re-presenting world cities: cultural theory/social practice. pp. 215-232. Capítol 12 in (Knox, P i Taylor P J, 1995).

Knox, P. i Taylor P. J. (1995). *World Cities in a World System*. Cambridge: Cambridge University Press.

Ladrón de Guevara, M. Còller, X. i Romani, D. (1995), "La Imatge de Barcelona'92 en la Premsa Internacional" a Moragas de M. I Botella, M. (ed), *Les Claus de l'Èxit*. Barcelona: Centre d'Estudis Olímpics i de l'Esport.

Landry, Ch. (2000). *The Creative City: A toolkit for Urban Innovators*. London: Earthscan.

Lefebvre, H. (1968). *Le Droit à la ville*. Paris: Anthropos (2a ed).

Lefebvre, H. (1991). *The Production of Space*. N. Donaldson-Smith trans. Oxford: Basil Blackwell.

Leftwich, A. (1994) "Governance, the State and the Politics of Development", *Development and Change*, nº 25, pp. 361-386.

Lewanski, R. e Vassallo, S. (2002). I nuovi dirigenti comunali. Interni o esterni: fa differenza?, in *Rivista Italiana di politiche pubbliche*, núm. 1, pp. 99-135.

Llopart, S. (2012). *La Vanguardia*. "Cultura: agència de col·locació?", 11/01, p. 29. Dades de 2009 a 2011 de l'Institut Nacional de Empleo i PROA.

Lluch, E. (1996). *La Catalunya vençuda del segle XVIII*. Barcelona: Edicions 62. Col·lecció Universitària.

Longo, F. (1999). "Política y gerencia pública en los gobiernos locales. *Gobierno local y modelo gerencial*". Barcelona: Fundacio Pi i Sunyer. pp. 21-54.

Madrazo, L. (ed.) (2008). *Barcelona. Reflexiones. Imágenes de la ciudad contemporánea*. Barcelona: La Salle, Arquitectura. Universitat Ramon Llull.

Madueño, E. (coord.) (2006). *Motores de la transformación urbanística. Barcelona una ciudad de vanguardia*. Madrid: La Vanguardia y BBVA.

- Malaret, E. (1993). *Público y privado en la organización de los Juegos Olímpicos de Barcelona 1992*. Madrid: Civitas.
- Maragall, P. (1987). *Per Barcelona*. Barcelona: Ed. 62.
- Maragall, P. (1991). *Barcelona, la ciutat retrobada*. Barcelona: Ed. 62.
- Maragall, P. (1997). *¿Qué eran los Ayuntamientos? ¿Qué son?*. Barcelona: Ediciones Destino.
- Maragall, P. (2002): *Els orígens del futur*. Barcelona: Planeta.
- Maragall, P. (2002). *Deu anys dels Jocs Olímpics de Barcelona. Homenatge a Santiago Roldan*. Barcelona: UIMP, Centre Ernest Lluch.
- Maragall, P. (2008). *Oda Inacabada*. Memorias. Barcelona: RBA libros.
- Martí, F. i Moreno, E. (1974). *Barcelona ¿a dónde vas?* Barcelona: Dirosa.
- Marx, V. (2008), *Las Ciudades como actores políticos en las Relaciones Internacionales*. Tesis doctoral. Barcelona: UAB. Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia. Departament de Ciència Política i Dret Públic. Director: Dr. Joaquim Brugué. Julio.
- Mascarell, F. (2007). *Barcelona y la modernidad. La ciudad como proyecto de cultura*. Barcelona: GEDISA.
- Mascarell, F. (2011). *Catalanisme deuentista. A la recerca d'un Estat eficient*. Barcelona: La Magrana.
- Mateo, J. L.-Comissari de l'Exposició- (1996), 1856-1999 Contemporary Barcelona: Barcelona: Institut d'Edicions de la Diputació de Barcelona, CCCB.
- Mauri, L. i Uría L. (1998), *La Gota Malaya*. Barcelona: Ediciones Península. 148
- Mayol, Imma, (Hivern 2004), "barcelona en minúscules. Ara, la barcelona quotidiana", nous horitzons fundació. El pensament i l'acció. Quaderns de la Fundació Nous Horitzons, núm. 14.
- Mcgonigal, J. (2011). *Reality is broken: why games make us better and how they can change the world*: Penguin Press.
- Mendoza, E. (2000). *La ciutat dels prodigis*. Barcelona: Edicions 62. El Balancí, núm. 374.
- Mercader, J. (2008). *Mil dies amb PM. Crònica viscuda de la presidència de Pasqual Maragall*. Barcelona: Orígens. RBA llibres.
- Millet, Ll. (1995), "Els Jocs de la Ciutat" a Moragas de M. i Botella Miquel (ed), *Les Claus de l'Èxit*. Barcelona: Centre d'Estudis Olímpics i de l'Esport.
- Moix, Ll. (2010), *Arquitectura milagrosa*, Barcelona: Anagrama.
- Moix, Ll. (1994), *La Ciudad de los Arquitectos*. Barcelona: Editorial Anagrama.

Moix, Ll. (1999) "Com s'ha fet la ciutat després de 1992", a Barcelona 1979/ 2004 del desenvolupament a la ciutat qualitat, comissari Josep Ma Montaner, Barcelona: Col·legi Arquitectes Tècnics i Aparelladors de Catalunya, COAC Demarcació de Barcelona, Col·legi d'Enginyers Industrials de Catalunya.

Montaner, J. M. (1992), *El modelo Barcelona*. Col·lecció "El disseny en els Jocs Olímpics. Un llegat per a Barcelona". Barcelona: Elisava.

Montaner J. M. (2010). *El model Barcelona*. Col·lecció TdD, núm. 7. Elisava: Barcelona.

<http://tdd.elisava.net/coleccion/7/montaner>

Montaner J. M. Álvarez, F., Muixí, Z. (2011). *Archivo crítico modelo Barcelona. 1973-2004*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona y Universitat Politècnica de Catalunya.

Moragas de M. i Botella Miquel (ed), (1995), *Les Claus de l'Èxit*. Barcelona: Centre d'Estudis Olímpics i de l'Esport.

Morata, F. i Etherington J. (ed), (2003). *Global i local. L'impacte de la globalització en els sistemes territorials*. Barcelona: Pòrtic. Temes contemporanis.

Moreno, E. i Vázquez Montalbán M. (1991), *Barcelona, cap a on vas?*. Barcelona: Llibres de l'Índex.

Muixí, Z. (2004). *La arquitectura de la ciudad global*. Barcelona: Gustavo Pili.

Muñoz, F. (2008). *Urbanización*. Barcelona: Gustavo Gili.

Muñoz, F. (2004). *UrBANALització. La producció residencial de baixa densitat a la província de Barcelona, 1985-2001*. Tesi Doctoral dirigida pel Drs. Ignasi de Solà-Morales i Rosa Ascón. Departament de Geografia, Universitat Autònoma de Barcelona. 3 vols.

Nel·lo, O. (1991), "Les repercussions urbanístiques dels Jocs Olímpics de Barcelona 1992", Barcelona: WP nº 3, Centre d'estudis Olímpics i de l'Esport, UAB.

Nel·lo, O. (2001), *Ciutat de Ciutats*. Barcelona: Editorial Empúries.

Nel·lo, O. (2003); "[Barcelona: esperança, equilibri i límit](#)", a *Papers de la Fundació*, 139 (p. 3-29). Barcelona: Fundació Rafael Campalans.

O'Sullivan, A. (2006). *Urban economics*. Singapore: McGraw Hill Internacional. Sixth edition.

OECD (1996). *Innovative policies for sustainable urban development. The Ecological City*. París: OECD.

Pasqual, J., Serrano, E., Trillas, F. (2012). "Costes y beneficios de unos J.J.O.O: ¿la excepción de Barcelona?". (Projecte - guanyador d'ajut a la recerca de la Càtedra Pasqual Maragall, any 2011). Working Paper 03/2012. Barcelona: Càtedra Pasqual Maragall d'Economia i Territori. Col·lecció de Documents de Treball. Universitat de Barcelona.

- Pasquino, G. (1988). *Manual de Ciencia Política*. Madrid: Alianza.
- Pasquino, G. (1997) *Manual de Ciència Política*. Barcelona: Ariel.
- Passotti, E. (2008). *Branding Cities: Post-Machine Politics in Naples, Bogotá and Chicago*. ECPR Rennes, workshop 4 "Metropolitan Governance and Social Inequality". Santa Cruz: University of California.
- Permanyer, Ll. i alt. (2007). *Els interiors d'Illa de l'Eixample. El significat dels seus noms*. Barcelona: Lunwerg editores, ProEixample i Ajuntament de Barcelona.
- Pierre, J. (1998). *Partnerships in Urban Governance: European and American Experiences*. Londres: Macmillan.
- Pierre, J. i Peters, G. (2000). *Governance, Politics and the State*. Londres: Macmillan.
- Plaza, B. (2006) "The Return on Investment of the Guggenheim Museum Bilbao", *International Journal of Urban and Regional Research*, 30 (1): pp. 452-467.
- Plaza, B. (2008) "On Some Challenges and Conditions for the Guggenheim Museum Bilbao to be an Effective Economic Re-activator", *International Journal of Urban and Regional Research*, 32 (2): pp. 506-517.
- Porta Perales, M. (2005) "La Ciutat del Bé. Un balanç del Fòrum Universal de les Cultures de Barcelona 2004", *Cuadernos de pensamiento politico*, FAES: pp. 179-185.
- Puig, T. (2009). *Marca ciudad*. Barcelona: Paidós contextos.
- Putnam, R., Leonardi, R. i Nanetti, R. Y. (1993). *Making Democracy Work: Civic Traditions in Modern Italy*. Princeton: Princeton University Press.
- Querol, J. i Querol D. (2010). *Barcelona 20x20. 20 personatges, 20 llocs viscuts*. Barcelona: Viena Edicions.
- Quilley, S. (2000), "Manchester first: from municipal socialism to the entrepreneurial city", *International Journal of Urban and Regional Research*, Vol. 24 No.3, pp.601-15.
- Rhodes, R. A. W. (1997). *Understanding Governance: Policy, Networks, Governace, Reflexivity and Accountability*. Buckingham: Oxford University Press.
- Rodrick, D. (2011). *The Globalization Paradox*. New York: W.W. Norton & Company. Reseñas de lecturas sobre geopolítica y economía global, 2. ESADEgeo bajo supervisión del Profesor Javier Solana y del Profesor Javier Santiso.
- Rosetti, N. (2007). Tesi doctoral: *Exclusió laboral i polítiques actives. Una anàlisi de la dimensió local de les polítiques d'ocupació a Catalunya*. Director: Dr. Ricard Gomà. Departament de Ciència Política i Dret Públic. Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia. Universitat Autònoma de Barcelona. Pàg. 506.
- <http://www.tdx.cat/handle/10803/5091?show=full>

Sanz, J. (2011). La metodologia qualitativa en l'avaluació de les polítiques públiques. Guia pràctica núm. 8. Col·lecció guies pràctiques en l'avaluació de polítiques públiques. Barcelona: Ivalua.

http://www.ivalua.cat/documents/1/11_04_2011_10_41_12_Guia8_MetodologiaQualitativa.pdf

Sassen, S. (1994) *Cities in a World Economy*. Thousand Oaks: Pine Forge Press.

Sassen S. (2000), "Cities in a World Economy", *Cities in a World Economy 2nd Edition*, Pine Forge Press, USA.

Sassen, S. (2010). *Territorio, autoridad y derechos. De los ensamblajes medievales a los ensamblajes globales*. Argentina: Katz.

Schmitter, P.C. (1997), "Defining, Explaining and Using the Concept of Governance", Standford: European University Institute and Standford University, Revised Draft. 149.

Serra N. i altres, (1992), *Barcelona Olímpica. La Ciudad Renovada*. Barcelona: HOLSA.

Smith, L. C. (2011). *The New North: The World in 2050*. London: Profile Books

Solé Tura, J. i Subirats, J. (1994), "The Organization of the 1992 Olympic Games in Barcelona: An Example of Mixed Economy or Public Private Partnership". Barcelona: WP núm. 28, Centre d'Estudis Olímpics i de l'Esport, UAB.

Stoker, G. (ed) (1999) *The New Management of British Local Governance*. Londres: Mcmillan.

Strauss Kahn, V i Vives, X (2005). Why and where do Headquarters move? [CEPR Discussion Paper Núm. 5070](#).

Subirats, J. (1992). *Análisis de Políticas Públicas*. Madrid: MAP.

Subirats, J. (coordinador) (2002), *Redes, territorios y gobierno*. Barcelona: Diputació de Barcelona i UIMP.

Subirats, J. i Rius, J. (2008). *Del Xino al Raval*. Barcelona: hacer Editorial.

Subirats, M. (2012). *Barcelona: de la necessitat a la llibertat. Les classes socials al tombant del segle XXI*. Barcelona: L'Avenç.

Sudjic, D. (2007). *La arquitectura del poder. Como los ricos y los poderosos dan forma a nuestro tiempo*. Barcelona: Ariel.

Swyngedouw E., Moulaert F., Rodriguez A., (2002), "Neoliberal Urbanization in Europe: Large-Scale Urban Development Projects and the New Urban Policy", Oxford, UK: Antipode Blackwell Publishing.

Taylor, P. (2001) "Specification of the World City Network", GaWC Research Bulletin, 23.

Taylor, P. (2001a) "Visualizing a New Metageography: Explorations in the World-City Space", GaWC Research Bulletin, 23.

Taylor, P. y Hoyler, M. (2000), "The Spatial Order of European Cities under Conditions of Contemporary Globalization", *Sociale Geografie*, 91 (2), pp. 176-189.

Tello, E. (1999) "Barcelona 2004: Sostenible?" a *Barcelona 1979/2004 del desenvolupament a la qualitat*, Barcelona. Col·legi Arquitectes Tècnics i Aparelladors de Catalunya, COAC Demarcació de Barcelona, Col·legi d'Enginyers Industrials de Catalunya.

Temelová, J. (2004). *Contemporary buildings in City Promotion: Attributes and Foundation of high profile structures. The case of Prague and Helsinki*. Research and Training Network Urban Europe.

Tomàs, M. (2009). *La governabilitat metropolitana a Europa i a l'Amèrica del Nord*. Barcelona: Diputació de Barcelona. Col·lecció Estudis. Sèrie Govern Local, núm. 13.

Tonucci, F. (2004). *Quan els infants diuen prou!* Barcelona: Graó, Biblioteca de Guix, núm. 138.

Trias, J. M. (2005): Símbolo y logotipo de los Juegos Olímpicos de Barcelona'92 [artículo en línea]. Barcelona: Centre d'Estudis Olímpics UAB. [Consultado el: 06/12/2011] http://olympicstudies.uab.es/pdf/wp082_spa.pdf

Trullén, J. (2010). *Desenvolupament local i competitivitat: bases econòmiques per a nous models territorials*. CCCB, Barcelona: presentat a Jornada de Municipis, 10/05. Fundació Ernest Lluch.

Vallès, J. M. (2008). *Una agenda imperfecta: amb Maragall i el projecte del canvi*. Barcelona: Edicions 62.

Vázquez Barquero, A. (1999) *Desarrollo, Redes e Innovación. Lecciones sobre Desarrollo Endógeno*. Madrid: Pirámide.

Vázquez Barquero, A. (2009). "Desarrollo local, una estrategia para tiempos de crisis". *Conceptos Críticos*. Universitas Forum, Vol. 1. Núm. 2. Mayo.

Veltz, P. (1999) *Mundialización, Ciudades y Territorio*. Barcelona: Ariel.

Veltz, O. (2000) "European Cities in the World Economy" a Bagnasco, A. i Le Galès, P. (eds) *Cities in Contemporary Europe*. Cambridge: Cambridge University Press.

Venturi, M. (1994). *Grandi eventi: la festivalizzazione della politica urbana*. Venezia: Il Cardo, cop.

Vives, X. Torrens, Ll. (2004). "El posicionament de la Regió Metropolitana de Barcelona davant les regions europees", *Nota d'Economia* 79, 2on quadrimestre, pp. 103-128. Barcelona: Departament d'Economia i Finances de la Generalitat de Catalunya.

Vives, X. Torrens, L. (2009) . "[El Potencial Econòmic de l'Euroregió Mediterrània](#)", in *Aportacions a la Recerca i al Debat en Economia a Catalunya*, Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.

<http://blog.iese.edu/xvives/files/2011/09/La-geografia-economica.pdf>

Ward, V. S. (1998). *Selling places. The marketing and promotion of towns and cities 1850-2000*. London: E&FN Spon.

Williamson, O. E. (1996). *The Mechanisms of Governance*. Oxford: Oxford University Press.

Xurigué, J. (1997). “Els serveis personals i el govern local: reconstruint la comunitat, relançant la democràcia local”, article a revista CIFA (Patronat Flor de Maig, Diputació de Barcelona), núm. 5, pp. 24-31.

Xurigué, J. (2006). Els Jocs Olímpics de 1992 i el Fòrum Universal de les Cultures de 2004 i la seva percepció com a esdeveniment d'èxit: una aportació entorn de la contribució del lideratge i les relacions intergovernamentals a la valoració d'èxit dels mateixos. Tutor: Dr. Joaquim Brugué i Torruella. Treball de Recerca. Bellaterra: UAB.

Yin, R. K. (1993). *Investigación sobre estudio de casos*. Diseño y método. London: SAGE Publications.

Articles, notícies, notes de premsa i publicacions

Agències/ Redacció, La Vanguardia Natural, (2014). “La Comisión Europea denuncia de nuevo la polución en el área de Barcelona”.16/10.

<http://www.lavanguardia.com/natural/2014/10/16/54417188769/la-comision-europea-denuncia-de-nuevo-la-polucion-en-el-area-de-barcelona.html>

Aiats A. i EFE (2015). “Mobile World Congress, una feina a temps parcial”.
Viaempresa.cat. 4/03.

<http://www.viaempresa.cat/ca/notices/2015/03/mobile-world-congress-una-feina-a-temps-parcial-11276.php>

Ajuntament de Barcelona (2010). “Barcelona explica la seva estratègia anticrisi davant el comitè de desenvolupament local de l'OCDE a París”. 23/11. Nota de premsa.

http://w42.bcn.cat/web/images/cat/np_barcelona_estratgies_ocde_tcm201-80068.pdf

Arbolí, C. (2010). “La campanya 'Barcelona posa't guapa' ha rehabilitat en 25 anys un de cada tres edificis de la ciutat”. Diari Ara. 7/12.

http://www.ara.cat/societat/barcelona-rehabilitacio-Hereu_0_385761828.html

Armengol, J. C. (2010). “Barcelona demana els Jocs Olímpics d'Hivern del 2022 per a la ciutat i els Pirineus”. El Periódico. 13/01.

<http://www.noucicle.org/lhora/?p=1604>

Aroca, J. V. (2014). “Una ligera dosis de optimismo. La batalla de Barcelona: la renta de las familias”. La Vanguardia, Vivir. 29 de gener. Pàg. 2.

Belmonte, J. (2011). "25 anys de la nominació olímpica". El Periódico, 17 d'octubre. Pàg. 2.

Bohigas, O. (2013). Enllaços de Barcelona. El Periódico de Catalunya. 6/10.

<http://www.elperiodico.cat/ca/noticias/opinio/enllacos-barcelona-2720613>

Cerrillo, A. i Agència, La Vanguardia Natural, (2014). "Barcelona respiró aire "insalubre" al menos ocho años, revela la UE". 16/10.

<http://www.lavanguardia.com/natural/20141016/54417208278/barcelona-respiro-aire-insalubre-menos-ocho-anos-revela-ue.html>

Col·lectius de Vallcarca, La Salut i la Vila de Gràcia (2014). "Les festes també s'elititzen". La Metxa. Barcelona: estiu, núm. 3. Publicació.

Col·lectius de Vallcarca, La Salut i la Vila de Gràcia (2014). "Si toquen el banc expropiat toquen el CP Tres Liris". La Metxa. Barcelona: tardor, núm. 4. Publicació.

Cols, C. (2014). "Los académicos analizan las luces y las sombras del 'boom' turístico". El Periódico de Catalunya. 23/11.

Côté, E. (2014). Barcelone, la capitale des start-ups en Europe. 2/11. La Presse.

<http://affaires.lapresse.ca/economie/international/201410/31/01-4814654-barcelone-la-capitale-des-start-ups-en-europe.php>

EFE (2010). "Llàtzer Moix documenta las "hazañas" de los arquitectos estrella en España". Diario Sur. 8/03.

http://www.diariosur.es/agencias/20100308/mas-actualidad/cultura/llatzer-moix-documenta-hazanas-arquitectos_201003081453.html

García-Bragado, R (2011). "Smart Barcelona!!!" a Tecnonews: la tecnología en un click.

http://www.tecnonews.info/SMART-BARCELONA/ pE0Aj1BfZN7VtoFZxcYP-J7jkHfEEdvrXkGGYI72x6http://www.tecnonews.info/SMART-BARCELONA/ pE0Aj1BfZN7VtoFZxcYP-J7jkHfEEdvrXkGGYI72x6SHgKpeUloDNiNsk_Ub2amS_Ub2amS

Huertas, J. M. "La Vila Olímpica, diez años después". 24/02/03 a Madueño, E. (coord.) (2006). *Motores de la transformación urbanística. Barcelona una ciudad de Vanguardia*. Madrid: La Vanguardia y BBVA.

Llopart, S. (2012). La Vanguardia. "Cultura: agència de col·locació?", 11/01, pàg. 29. Dades de 2009 a 2011 de l'Institut Nacional de Empleo i PROA.

Margalef O. i alt. (2012). Carrer. núm. 123. Federació d'Associació de Veïns de Barcelona: Barcelona. maig. pàg. 13.

Martí, M. (2005). "Made in Barcelona": La política urbana del Fòrum 2004", Àmbits, núm. 31, Hivern, COLCPIS. pp. 7-12.

Moix, Ll. (2011). Entrevista a “Vicente Guallart, nuevo gerente de Hábitat Urbano y arquitecto jefe del Ayuntamiento de Barcelona, ‘La arquitectura icónica pertenece a la historia’”. La Vanguardia, 6/07.

<http://www.lavanguardia.com/vida/20110706/54181527835/la-arquitectura-iconica-pertenece-a-la-historia.html>

Novella, M. (2011, tardor). Entrevista a Saskia Sassen. ONGC. Revista de pensament polític, solidaritat, cooperació i relacions internacionals. Núm. 47. Barcelona: Igman, acció solidària. pp. 10-14.

Parcerisa, J. (2014). Mancomunar la línia 9 del metro. Diari Ara. 24/06.

http://www.ara.cat/firmes/josep_parcerisa/Mancomunar-linia-del-metro_0_1162683726.html

Pujol, J. (2002), “Fòrum 2004: Reptes i oportunitats”, conferència del president de la Generalitat al World Trade Center de Barcelona, 19/III/02.

Redacció 3/24 (2013). “Trias anuncia la renúncia definitiva de Barcelona als Jocs d'hivern del 2022”. 25/10.

<http://www.324.cat/noticia/2199093/catalunya/Trias-fara-publica-la-renuncia-als-Jocs-dhivern-del-2022-molt-probablement-dema-al-mati>

Redacció Directe!cat (2011). “Barcelona mantindrà el Congrés de telefonia mòbil fins el 2018”. 22/07.

<http://www.directe.cat/noticia/165983/barcelona-mantindra-el-congres-de-telefoniamobil-entre-el-2013-i-el-2018>

Redacció, El Periódico de Catalunya, (2013). “1996. ‘Desokupación’ del cine Princesa”. Publicació ‘El 35 aniversario’.

<http://www.elperiodico.com/es/35-aniversario-el-periodico/mejores-fotos-desokupacion-cine-princesa.shtml>

Redacció Vilaweb, Europa Press, (2003). “Clos (PSC) obre la campanya prometent fer de Barcelona ‘la millor ciutat del món’, al ritme de Los Manolos”. 9/05.

<http://www.vilaweb.cat/ep/ultima-hora/689162/20030509/clos-psc-obre-campanya-prometent-barcelona-millor-ciutat-mon-ritme-los-manolos.html>

Rubert de Ventós, M. (2013). “Las aceras de los Encants”. El Periódico de Catalunya. 17/06.

<http://www.elperiodico.com/es/noticias/opinion/las-aceras-los-encants-2420460>

Sanz, R. M. (2011). "Nou de cada 10 barcelonins veuen amb bons ulls el turisme". El Periódico, 30/09.

<http://www.elperiodico.cat/ca/noticias/barcelona/nou-cada-barcelonins-veuen-amb-bons-ulls-turisme-1165670>

Subirats, J. (2008a). "Ciudad turismo Barcelona", 25/09. El País.

Zamón, A. (2008). "El 51% dels municipis de l'àrea de Barcelona no fa pisos de protecció pública". 20 minutos. 11/06.

<http://www.20minutos.es/noticia/388093/0/pisos/vivienda/barcelona/>

Documents, documentals audiovisuals i informes consultats

Cambra de Comerç de Barcelona (2002). Informe Barcelona. Observatori de Barcelona.

Cambra de Comerç de Barcelona (2008). Informe Barcelona. Societat del Coneixement.

Carta Municipal de Barcelona.

Chibás, E. (2014). "Bye, Bye Barcelona". Documental sobre els costos de la massificació turística. Durada 55'. Producció, direcció, rodatge i edició.

<http://www.byebyebarcelona.com/#!eldocumental/mainPage>

Cuyàs, R. (1982), "Projecte Jocs Olímpics. Barcelona 1992. Primeres aproximacions", Informe Ajuntament de Barcelona. Octubre.

GLA Economics (2009). Local Area Tourism Impact Model. London Development Agency, July.

Maragall, P. (1995). Cartes de l'alcalde a Jorge Semprún. Comunicació epistolar per demanar suport a la candidatura a Capital Europea de la Cultura 2001. Gener-març.

<http://www.pasqualmaragall.cat/media/0000001000/0000001288.pdf>

Maragall, P. (1996). L'Europe des Villes. Discours du Pasqual Maragall. Maire de Barcelone, Président du Comité des Régions de l'Union Européenne, Président du Conseil des Communes et Régions d'Europe. Lausanne, le 2 May.

<http://www.pasqualmaragall.cat/media/0000001000/0000001365.pdf>

Regàs, J. i Pigrau, M. (2013). "Conviure amb el turisme". Documental emès al programa 30 minuts. TV3. 29/09.

<http://www.tv3.cat/30minuts/reportatges/1894/Conviure-amb-el-turisme>

Revista Àmbits (2011). Entrevista a la Dra. Marina Subirats. Número d'Hivern. Col·legi de Politòlegs i Sociòlegs de Catalunya: Barcelona.

Russo, A. (2011). Ponència, "Barcelona en el context del Mediterrani Occidental", Curs del CUIMB, "Visions i previsions: Barcelona i Catalunya a Europa i el Món", 21, 22, 23 de setembre de 2011. Barcelona: CCCB.

Rutelli, F. (2014). "L'Europa de les ciutats: de la transformació urbana a les perspectives de declivi. Si la veritable proximitat és més tecnològica que urbana, si Europa ja no és el centre del món, es pot canviar el paradigma, a la recerca de la Felicitat urbana?". Barcelona: Fundació Catalunya Europa.

<http://www.catalunyaeuropa.net/img/pdf/ArticleRutelli.pdf>

<http://www.pasqualmaragall.cat/media/0000001000/0000001365.pdf>

Trends Business Research Ltd (TBR) and Cities Institute (London Metropolitan University), (2011). *The Art of the Possible . Using secondary data to detect social and economic impacts from investments in culture and sport: a feasibility study*. London: Culture and Sport Evidence (CASE) programme lead by Department for Culture, Media and Sport (DCMS), Arts Council England (ACE), English Heritage (EH), the Museums, Libraries and Archives Council (MLA) and Sport England (SE).

<http://www.culture.gov.uk/publications/8359.aspx>

ANNEX METODOLÒGIC.

Annex I

Guió de les entrevistes de tipus semiestructurat (Sanz, 2011): conté preguntes obertes amb l'objectiu d'adaptar-se a l'evolució de cada entrevista. Consta de quatre preguntes i sol·licituds comunes:

1. Visió general del procés des de cada persona i institució. Com definiria el projecte Barcelona 1990-2010?
2. ¿Què opina de les campanyes d'imatge, de l'organització d'esdeveniments i de l'impuls a l'arquitectura icònica en aquest període?
3. Petició sobre els costos i beneficis detectats, entre els grups socials, els sectors econòmics i els col·lectius dels districtes amb els que cada actor es troba en relació.
4. L'interès pel que ha pogut aportar cada actor al procés. I l'interès pel que considera que n'ha pogut rebre de la ciutat.
5. La visió de la persona entrevistada respecte del futur de Barcelona. ¿Què cal modificar i que cal mantenir del projecte de desenvolupament d'aquests 20 anys, atesos els canvis que s'estan produïnt?

Annex II

Taula. Treball de camp: persones entrevistades, càrrec i data de l'entrevista.

Nom	Càrrec	Data
Dr. Ricard Gomà.	President del Grup Municipal d'ICV-EUiA, Ajuntament de Barcelona. Catedràtic de Ciències Polítiques (UAB).	19/III/2012
Sr. Fernando Pindado	Excoordinador municipal del districte de Nou Barris 1991-1995. Expert en participació ciutadana. Sotsdirector general de Participació Ciutadana. 2003-2010. Generalitat de Catalunya.	2/IV/2012
Dr. Joan Subirats	Catedràtic de Ciències Polítiques (UAB).	3/IV/2012
Dr. Ferran Brunet	Professor d'Economia Aplicada i investigador del Centre d'Estudis Olímpics (UAB).	11/IV/2012
Sr. Joan Roglà	Director de Càrites Diocesana a Barcelona.	16/IV/2012
Sr. Jordi Portabella	President del Grup Municipal d'ERC-Unitat x Barcelona.	16/IV/2012
Sr. Ernest Maragall.	Exregidor i portaveu de govern (PSC), Ajuntament de Barcelona. Exconseller d'Educació. Generalitat de Catalunya.	17/IV/2012
Sr. Llätzer Moix.	Periodista i autor especialitzat en arquitectura icònica. Redactor de Cultura del diari La Vanguardia.	17/IV/2012
Dr. Oriol Nel·lo	Professor de Geografia (UAB). Exdirector de l'Institut d'Estudis Metropolitans. Exsecretari del Departament de Política Territorial i Obres Públiques. Generalitat de Catalunya.	25/IV/2012

Dr. Oriol Bohigas.	Exdirector municipal d'Urbanisme. Exregidor de Cultura. Ajuntament de Barcelona. Catedràtic d'Urbanisme ETSAB.	2/V/2012
Sr. Ramon Garcia Bragado	Exregidor d'Urbanisme (PSC) i exresponsable tècnic d'Urbanisme. Ajuntament de Barcelona.	7/V/2012
Sr. Jordi Hereu.	Exalcalde i exregidor (PSC). Ajuntament de Barcelona.	11/V/2012
Dra. Marina Subirats.	Exregidora de Govern (PSC). Ajuntament de Barcelona. Catedràtica de Sociologia (UAB).	14/V/2012
Dr. Jordi Bonet.	Investigador a l'IGOP. Expresident de la FAVB.	18/VI/2012
Dr. Xavier Vives	Professor d'Economia a IESE.	19/VI/2012
Sr. Enric Casas	Exresponsable d'Imatge i Comunicació municipal. Cap de gabinet de l'alcalde Hereu. Ajuntament de Barcelona.	19/VI/2012
Sr. Joana Homs	Responsable d'Estudis i Anàlisi. Consorci Turisme de Barcelona.	13/VI/2012
Dr. Josep Lluís Bonet.	Professor d'Economia. President de la Fira de Barcelona.	15/V/2012
Sr. Ferran Mascarell.	Exregidor i portaveu de govern (PSC), Ajuntament de Barcelona. Conseller de Cultura. Generalitat de Catalunya	20/IX/2012

Sr. Joan Puigdollers.	Regidor de Govern (CiU). Ajuntament de Barcelona.	13/XI/2012
Sra. Imma Miret Nicolazzi	Advocada. Responsable d'informació, participació i accessibilitat a la Sindicatura de Greuges de Barcelona.	24/V/2012

Volem deixar palès que la pràctica totalitat de les sol·licituds d'entrevistes han estat ateses i, en aquest sentit, volem expressar el nostre agraïment a les persones entrevistades per l'atenció dispensada.

No han pogut ser ateses les sol·licituds d'entrevista al Dr. Manuel Delgado, professor d'Antropologia a la UB (per acumulació de feina i agenda), al Sr. Miquel Valls, president de la Cambra de Comerç de Barcelona (per problemes d'agenda) i al Sr. Enric Truñó, exregidor d'Esports i comissionat municipal per a la candidatura als Jocs Olímpics d'Hivern de 2022 (per baixa en el període en el que se li sol·licità). Agraïm també, a aquestes persones, l'amabilitat dispensada.

Annex III

Cites de projectes i edificis icònics: atès que són dissenyats per personalitats de l'arquitectura, i donat que com a estratègia de màrqueting territorial per atraure visitants i inversió, són una qüestió medul·lar de la recerca, citarem els edificis amb l'autoria i l'any d'inauguració/ finalització, entre parèntesi.

ANNEXOS.

Annex I. Taula. Inversió en renovació urbana de Barcelona 1986-2010. *Valors acumulats en milions d'euros (base any 2.000).*

1986-1992		1992-2004		2004-2010	
Inversió pública i privada relacionada amb els Jocs Olímpics= Llegat Olímpic		Inversions relacionades amb les infraestructures econòmiques metropolitanas		Inversions relacionades amb l'àrea Fòrum 2004, Poblenou i el districte 22@BCN	
Costes, remodelació i parcs	673	Infraestructura ambiental	930	Infraestructura ambiental	1.800
Telecomunicacions i serveis	1.375	Telecomunicacions (telefonía i cablejat)	2.036	Front marítim	750
Residencial i oficines	1.556	AVE i trens no regionals	1.658	AVE	2.100
Hotels	1.336	Ampliació de l'aeroport	925	Ampliació del port	800
Equipaments esportius i serveis	976	Ampliació del port	841	Port, desviació del riu Llobregat i zona Logística	1.500
Cultura, serveis de salut i d'altres	237	Xarxa elèctrica	589	Diagonal Mar, Fòrum 2004 i Sant Andreu	720
Carreteres, vies i transport	4.507	Xarxa viària i de carreteres	1.502	Transport públic metropolità	7.295
		Metro, rodalies, tramvies i autobusos	1.394	Poblenou 22@BCN	2.675
Total	10.660	Total	9.875	Total	17.640
+ Renovació Urbana					
Ciutat Vella	1.603	Ciutat Vella, Eixample	1.921	Ciutat Vella, Gràcia, Eixample i Nou Barris	2.400
Total general	12.263	Total general	11.796	Total general	20.040

Font: (Brunet, 2005, pàg. 16)

Annex II

Taula. Valor afegit brut a preus bàsics (base 2000). Per sectors. *Milions d'euros.* 2006.

Sector	Milions d'euros	Percentatge
Agricultura	6,4	0,01
Indústria	6.502,2	12,7
Construcció	3.401,7	6,7
Serveis	41.324,	80,6
Total	51.234,5	100

Font: IDESCAT³²⁵.

Taula . Valor afegit brut a preus bàsics (base 2000). Serveis. Per branques. *Milions d'euros.* 2006.

Sector	Milions d'euros	Percentatge
Hoteleria	3.844,8	9,3
Comerç i reparacions	5.894,9	14,2
Transport i comunicacions	4.903,0	11,8
Mediació financera	3.594,8	8,7
Serveis immobiliaris, lloguer i empresarials	12.476,6	30
Altres serveis	10.610,0	25
Total	41.324,2	100

Font: IDESCAT

³²⁵ Informació extreta del banc d'estadístiques de municipis i comarques IDESCAT.

Annex III

Mapa i guia de promoció del districte de Poblenou “POBLENOU URBAN DISTRICT: EL NOU DISTRICTE DE L’ART I LA CREATIVITAT DE BARCELONA”.

Es pretén la singularització de l’oferta i la creació de marca per a cada districte. A partir de la col·laboració públicoprivada. (NOV14-ABRIL15).

MAP #7
POBLENOU URBAN DISTRICT

MÚSICA
 CULTURA
 ARQUITECTURA
 DISEÑO
 ARTE

EL NOU DISTRICTE DE L'ART I LA CREATIVITAT DE BARCELONA
FREE MAP - GUIDE NOV 14 - ABR 15
GALERIES D'ART, SHOWROOMS, PRODUCTORS, RESTAURANTS, UNIVERSITATS, HOTELS, MUSEUS.

POBLE NOU URBAN DISTRICT
NOV 14 - ABR 15

POBLENOU URBAN DISTRICT és un districte amb història i amb un futur brillant. És el districte més innovador i amb més potencial de creixement a Barcelona. El seu desenvolupament està liderat per un grup de professionals creatius i amb una visió clara del futur del districte. El seu objectiu és convertir-se en el centre de la vida cultural, artística i comercial de la ciutat.

EL NOU DISTRICTE DE L'ART I LA CREATIVITAT DE BARCELONA és una associació fundada el 2012 amb el objectiu de fomentar la creativitat i la innovació a través de la cultura, l'art i el disseny. És el centre de la vida cultural, artística i comercial de la ciutat.

EL NOU DISTRICTE DE L'ART I LA CREATIVITAT DE BARCELONA és una associació fundada el 2012 amb el objectiu de fomentar la creativitat i la innovació a través de la cultura, l'art i el disseny. És el centre de la vida cultural, artística i comercial de la ciutat.

OPEN DAY - 21 MARÇ És un oportunitat per a tots els que vulguin conèixer més sobre el districte. Serà un dia de portes obertes on podrem compartir amb tu tot el que estem fent i que estem planejant per al futur.

OPEN NIGHT - 12 DESEMBRE És una oportunitat per a tots els que vulguin conèixer més sobre el districte. Serà una nit de portes obertes on podrem compartir amb tu tot el que estem fent i que estem planejant per al futur.

+ 100 SOCIS PARTNERS SOCIS

BARCELONA **POBLENOU**

SABEMOS / SEQUEM NOS / FOLLOW US IN

FACEBOOK **INSTAGRAM** **TWITTER**

Annex IV

Entrada per a les portes obertes a la Sagrada Família. Campaña “**Em veus cada dia, vine i coneix-me**”. Estratègia de socialització de beneficis amb el veïnat davant els costos de la congestió turística. *Setembre de 2014.*

Em veus cada dia, vine i coneix-me.

Jornades de Portes Obertes Sagrada Família

Accés a la Basílica per la
Façana del Naixement
(C/Marina)

Visita: Jornada de Portes Obertes	Tipus d'entrada:	Portes Obertes
Data: 20/09/2014	Preu (amb IVA):	0,00€
Hora d'accés: De 18:00 a 18:30		

Loc. reserva: 1250304
Loc. entrada: 4263040

Data d'impressió: 08/09/2014
Nif Org: G58302928
Nif Dist: B66045345

Durant la visita els ascensors i el servei de visites guiades i audioguies romandran tançats.

La possessió d'aquesta entrada representa l'acceptació de les següents condicions:

L'entrada haurà de conservar-se fins a la finalització de la visita i caldrà presentar-la al personal en cas que es requereixi. Queda totalment prohibida la manipulació o modificació de les dades que figuren a l'entrada. Tota entrada esmenada, trencada, sospitosa de falsificació autoritzarà a l'organitzador a privar l'accés al seu portador. L'organitzador es reserva el dret d'admissió segons la llei, a aquelles persones que manifestin conductes perjudicials per a la resta de visitants i per al personal. L'organitzador es reserva el dret d'admissió segons la llei, a aquelles persones que manifestin conductes perjudicials per a la resta de visitants i per al normal desenvolupament de la visita. No està permès fumar ni entrar begudes o menjar a tot el recinte. L'ús d'aquesta entrada implica l'autorització perquè la seva imatge pugui ser enregistrada i incorporada a peces audiovisuals que es projectarien al portal d'Internet, Youtube, Facebook i Instagram de la Basílica de la Sagrada Família amb finalitats exclusivament informatives i per temps indefinit.

Annex V

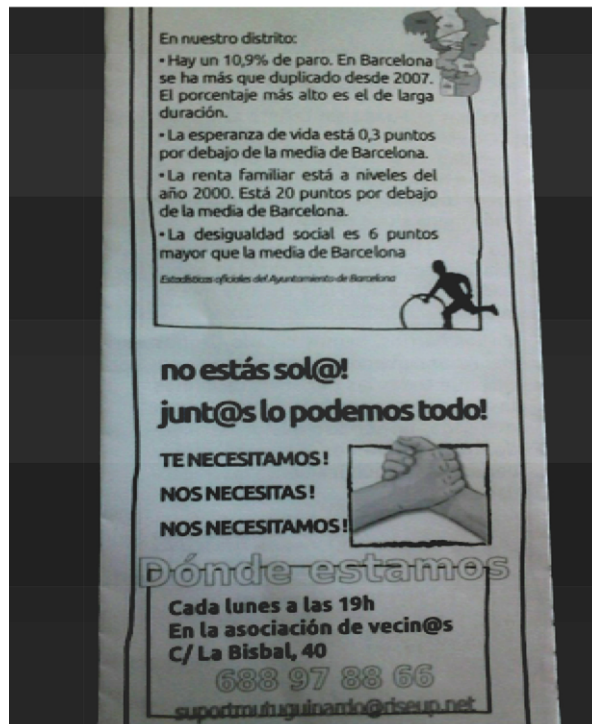
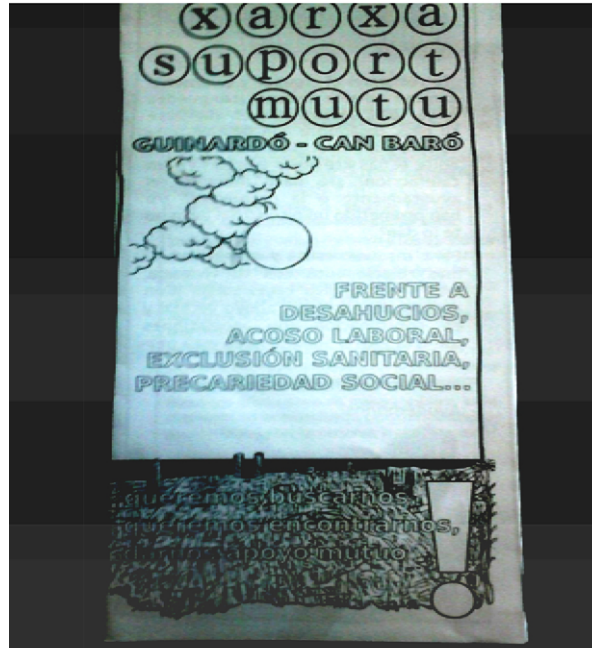
Enganxina de protesta del moviment social llibertari i okupa davant “*la mercantilització de l’espai públic i dels barris que el turisme genera*”.

CSOA, La Indústria (2014).

Annex VI

Fotografia de full informatiu de la Xarxa de Suport Mutu dels barris de Guinardó-Can Baró davant els costos de la crisi econòmica d'ençà de 2007, al districte d'Horta-Guinardó: desnonaments, assetjament laboral, retallades sanitàries. Propugna el suport mutu i la unió. (*Anvers i revers*).

Annex VII

Diccionari d'acrònims:

AAVV: Associació de Veïns.

ABAS: Associació per la Barcelona Social.

ACBI: Acord Ciutadà per la Barcelona Inclusiva.

AEB: Anuari Estadístic de Barcelona.

AGBAR: Aigües de Barcelona.

AICE: Associació Internacional de Ciutats Educadores.

AEB: Anuari Estadístic de Barcelona.

AMB: Àrea Metropolitana de Barcelona.

AVE: Alta Velocitat Espanyola.

AAVV: Associació de Veïns.

BCM: Barcelona Centre Mèdic.

BCU: Barcelona Centre Universitari.

CCCB: Centre de Cultura Contemporània de Barcelona.

CCIB: Centre de Convencions Internacional de Barcelona.

CDC: Convergència Democràtica de Catalunya.

CE: Comissió Europea.

CEB: Consorci d'Educació de Barcelona.

CIDEU: Centro Iberoamericano de Desarrollo Estratégico Urbano.

CiU: Convergència i Unió.

CM: Carta Municipal.

CMB: Corporació Metropolitana de Barcelona.

CNMT: Comissió Nacional del Mercat de Telecomunicacions.

COAC: Col·legi Oficial d'Arquitectes de Catalunya.

COI: Comitè Olímpic Internacional.

CONFAVC: Confederació d'Associacions de Veïns de Catalunya.

CSOA: Centre Social Ocupat i Autogestionat.

CSSB: Consorci pels Serveis Socials de Barcelona.

DCMS: Department of Culture, Media and Sports.

DHUB: Disseny Hub Barcelona.

DPTOP: Departament de Política Territorial i Obres Públiques (Generalitat de Catalunya).

EBM: Escola Bressol Municipal.

ECEFGG: European City Economic and Financial Governance Group.

ERC: Esquerra Republicana de Catalunya.

ETSAB: Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona.

EUA: Estats Units d'Amèrica.

EUiA: Esquerra Unida i Alternativa.

FAD: Foment de les Arts Decoratives.

FAES: Fundación para el Análisis y Estudios Sociales.

FAVB: Federació d'Associacions de Veïns de Barcelona.

FECSA: Fuerzas Eléctricas de Cataluña, S.A.

GU: Guàrdia Urbana.

HOLSA: Hòlding Olímpic, SA.

HUSA: Hoteles Unidos, S. A.

IAAC: Institut d'Arquitectura Avançada de Catalunya.

ICDSI: Independent Commission on Disarmament and Security Issues.

ICUB: Institut de Cultura de Barcelona.

ICV: Iniciativa per Catalunya-Verds.

IDESCAT: Institut d'Estadística de Catalunya.

IEAP: Institut Europeu d'Administració Pública.

INSERSO: Instituto Nacional de Servicios Sociales.

ITBM: International Tourism Board Management.

ITR: Institut de Turisme Responsable (UNESCO).

IUE: Institut Universitari Europeu.

IVA: Impost sobre el Valor Afegit.

JJOO: Jocs Olímpics.

LAU: Llei d'Arrendaments Urbans.

LLOT: Lleis d'Organització Territorial (Parlament de Catalunya).

MACBA: Museu d'Art Contemporani de Barcelona.

MBM: despatx d'arquitectura Martorell, Bohigas, Mackay.

MEUR: milions d'euros.

MMEE: Mossos d'Esquadra.

NEU: Nova Esquerra Urbana.

NNUU: Nacions Unides.

NIMBY: Not in My Back Yard.

OCDE: Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament.

PGM: Pla General Metropolità (1976).

PE: Parlament Europeu.

PEC: Pla d'Equipaments Culturals.

PERI: Pla Especial de Reforma Interior.

PSC: Partit dels Socialistes de Catalunya.

PSUC: Partit Socialista Unificat de Catalunya.

PLADECO: Pla de Desenvolupament Comunitari.

PMIS: Pla Municipal per a la Inclusió Social.

PP: Partit Popular.

PRBB: Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona.

PROCIVESA: Promoció Ciutat Vella SA.

PROEixample: Promoció Eixample SA.

R+D: Recerca més Desenvolupament.

RENFE: Red Nacional de Ferrocarriles Españoles.

RFD: Renda Familiar Disponible.

RRHH: Recursos Humans.

TAV: Tren d'Alta Velocitat.

TBR : Trends Business Research Ltd.

T1: Terminal 1 de l'aeroport del Prat.

TMB: Transports Metropolitans de Barcelona.

TNC: Teatre Nacional de Catalunya.

UAB: Universitat Autònoma de Barcelona.

UB: Universitat de Barcelona.

UE: Unió Europea.

UEM: Unió Econòmica i Monetària.

UNESCO: Organització de les Nacions Unides per a l'Educació i la Cultura.

UOC: Universitat Oberta de Catalunya.

UPC: Universitat Politècnica de Catalunya.

UPF: Universitat Pompeu Fabra.

URL: Universitat Ramon Llull.

VAB: Valor Afegit Brut.

WMC: World Mobile Congress.

WMCAP: World Mobile Capital.

WTCB: World Trade Center de Barcelona.